

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**ZASADNICZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ
W
CENTRUM KSZTAŁCENIA
ZAWODOWEGO
I USTAWICZNEGO W PIONKACH
ROK SZKOLNY 2015/2016**

Spis treści

- I. Wstęp.
- II. Podstawa prawna.
- III. Cele Szkolnego Programu Profilaktycznego.
- IV. Zadania Szkolnego Programu Profilaktycznego.
- V. Zalecenia do Szkolnego Programu Profilaktyki.
- VI. Diagnoza stanu wyjściowego.
- VII. Werbalizacja problemów występujących w szkole.
- VIII. Metody i sposoby działania.
- IX. Osoby odpowiedzialne za realizację.
- X. Struktura i treści Szkolnego Programu Profilaktyki.
- XI. Ewaluacja.
- XII. Przewidywane efekty działań profilaktycznych.

I. Wstęp

Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla zdrowia i życia człowieka (wg Z.B. Gaś, 2001). Realizowana jest między innymi na gruncie szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym.

Szkoła jest miejscem działalności zadaniowej uczniów i może wyzwać trudności młodzieży związane z przyjmowaniem odpowiedzialności na siebie i innych. Jest miejscem intensywnego rozwoju w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej. Wypełnia znaczną część aktywnego życia młodzieży. Jest miejscem konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej wartości. Z perspektywy rodziców szkoła jest terenem weryfikacji oczekiwań związanych z własnym dzieckiem.

Działania profilaktyczne stanowią wyspecjalizowaną część działań wychowawczych zawartych w Szkolnym Programie Wychowawczym.

Program Profilaktyczny Szkoły jest skorelowany z podstawowymi dokumentami wyznaczającymi zakres działań edukacyjno – dydaktyczno - wychowawczych. Celem profilaktyki szkolnej jest ochrona ucznia przed różnorodnego rodzaju zakłóceniami jego rozwoju.

W Programie Profilaktycznym Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Pionkach, uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, wymagania rodziców oraz potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska.

1. Poziomy działań profilaktycznych

W szkole prowadzona będzie profilaktyka na dwóch poziomach:

- Profilaktyka uniwersalna adresowana do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych. Polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom. Jej celem jest opóźnienie wieku inicjacji lub zachęcenie do abstynencji.
- Profilaktyka selektywna skierowana do grupy zwiększonego ryzyka. Polega na ograniczeniu podejmowania zachowań ryzykownych i zachęceniu do wycofania się z nich. Poza szkołą prowadzona będzie profilaktyka wskazująca skierowana do jednostek lub grup wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy np. w związku z używaniem narkotyków.

2. Strategie i metody realizacji Programu Profilaktycznego.

➤ Strategie informacyjne

Celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.

➤ Strategie edukacyjne

Mają pomóc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia itp.).

➤ Strategie działań alternatywnych

Ich celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną, społeczną, sportową itp.).

➤ Strategie interwencyjne

Celem tych działań jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu ich problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych.

II. Podstawa prawna

1. Konwencja o prawach dziecka

Art. 33. (aneks): „Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie odpowiednie kroki, w tym ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty, w celu zapewnienia ochrony dzieci przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych i substancji psychotropowych, zgodnie z ich zdefiniowaniem w odpowiednich umowach międzynarodowych oraz w celu zapobiegania wykorzystywaniu dzieci do nielegalnej produkcji tego typu substancji i handlu nimi.”

2. Konstytucja Rzeczypospolitej. Art. 72.

3. Kodeks postępowania karnego z dnia 6 kwietnia 1997 r. Art. 304.

4. Kodeks postępowania cywilnego, Art. 572 (Dział II, rozdział 2).

5. Ustawy i rozporządzenia:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity - Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572; obowiązuje od 17 grudnia 2004 r.; z późn. zm.).
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z wyjątkiem art. 2-4;).
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485; z późn. zm.).
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz.U. z 2014 r. Nr 0, poz. 382;).
- Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity - Dz.U. 2015 nr 0 poz. 298).
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U. Nr 111, poz. 535; z późn. zm.).
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 180, poz. 1493)z późn. zmianami.
- Rozporządzenie MEN z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z dnia 13.02.2013 r., poz. 199).
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 7.05.2013 r., poz. 532).

- Rozporządzenie MEN z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014 poz. 803).

6. Programy narodowe i krajowe:

- Narodowy Program Zdrowia (2007 - 2015)
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2011 - 2015)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii (2011 - 2016)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (2006 - 2016)
- Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (2012 - 2016)
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (2011 - 2015)
- Rządowy Program „Bezpieczna i Przyjazna Szkoła” (2014-2016)
- Rządowy Program „Bezpieczna+”

III. Cele Szkolnego Programu Profilaktycznego

Celem programu jest zwiększenie ilości i jakości oddziaływań profilaktycznych w szkole, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia i redukcji antyspołecznych zachowań młodzieży.

1. Budowanie i kształtowanie postaw prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, uświadomienie znaczenia czynnego wypoczynku.
2. Kształtowanie systemu wartości pożądanego społecznie, wskazywanie właściwych wzorców zachowań i postaw.
3. Ograniczanie zachowań agresywnych i wzmacnianie zachowań pozytywnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na mobbing i bullying.
4. Stwarzanie warunków bezpiecznego rozwoju i funkcjonowania w szkole i poza nią.
5. Nauka procedur negocjacyjnych i mediacyjnych oraz wprowadzenie ich w życie szkoły, co wyposaży uczniów w praktyczne narzędzia niezbędne do rozwiązywania sytuacji trudnych i konfliktowych bez przemocy.
6. Zapobieganie ryzyku wystąpienia uzależnień od środków psychoaktywnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestię dopalaczy oraz innych rodzajów uzależnień, np.: od telefonów, gier komputerowych, telewizji, internetu.
7. Informowanie o zagrożeniach świata współczesnego oraz sposobach radzenia sobie z nimi np.: cyberprzemoc, stalking.
8. Formowanie postawy asertywnej i odpowiedzialnych wyborów.
9. Kształtowanie postawy akceptacji i tolerancji dla osób niepełnosprawnych, cudzoziemców, o odmiennym światopoglądzie religijnym, społecznym itp.
10. Promowanie postaw prospołecznych poprzez zaangażowanie młodzieży w pracę na rzecz np. wolontariatu.
11. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze zmieniającą się rzeczywistością oraz niepokojami i trudnościami okresu dojrzewania.

IV. Zadania Szkolnego Programu Profilaktyki

1. Doskonalenie kadry pedagogicznej pod kątem realizacji Programu Profilaktyki Szkolnej.

2. Organizowanie przedsięwzięć wspierających uczniów w rozwoju psychospołecznym.
3. Dostarczenie uczniom wiedzy z zakresu odpowiedzialności za własne działania, umiejętności i zachowania.
4. Praca z samorządem szkolnym na rzecz wzmocnienia jego roli we współdecydowaniu o ważnych sprawach dotyczących młodzieży.
5. Podejmowanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w realizowaniu profilaktyki.
6. Współpraca szkoły z różnymi podmiotami w zakresie działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych np.: MOPS-ami, GOPS-ami, policją, PCPR, sądami.
7. Włączenie całej społeczności szkolnej w akcje lokalne o charakterze profilaktycznym.

V. Zalecenia dla Szkolnego Programu Profilaktyki

1. Organizowanie systematycznych działań informacyjno – edukacyjnych dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
2. Organizacja poradnictwa indywidualnego i rodzinnego na terenie szkoły.
3. Organizowanie spotkań wychowawczych z rodzicami (problemowych, tematycznych).
4. Organizowanie w szkole imprez tematycznych (happeningi, konkursy, przedstawienia).
5. Stworzenie przyjaznego klimatu (dobra komunikacja, osobowe relacje pomiędzy nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia młodzieży) sprzyjającego procesowi dydaktycznemu i wychowawczemu.
6. Stworzenie warunków do wchodzenia w sytuacje społeczne, ukazanie korzyści wynikających z przestrzegania zasad społecznych.
7. Konsekwentne stosowanie procedur szkolnych.
8. Pomoc uczniom mającym problemy w nauce.
9. Wczesne rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do specjalisty.
10. Kierowanie uczniów zagrożonych (w porozumieniu z rodzicami) do instytucji udzielającej porad specjalistycznych.
11. Udostępnianie uczniom i rodzicom informacji o specjalistycznej pomocy poza szkołą.
12. Systematyczne wzbogacanie biblioteki szkolnej oraz biblioteki podręcznej pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego w fachowe materiały (np. filmy) i publikacje dotyczące profilaktyki.
13. Szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych i interpersonalnych.
14. Współpraca z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizowaniu szkolnej profilaktyki.
15. Współpraca z instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie poradnictwa i terapii.
16. Starania w celu zapewnienia uczniom alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu (oferta zajęć pozalekcyjnych, zajęcia rekreacyjno – sportowe, wycieczki).
17. Organizowanie na terenie szkoły spektakli, warsztatów, konferencji o charakterze edukacyjno – profilaktycznym przy współpracy z instytucjami powołanymi do tego celu.
18. Promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania właściwych wyborów zachowań, chroniących zdrowie własne i innych ludzi.

VI. Diagnoza stanu wyjściowego

Tworzenie Programu Profilaktycznego Szkoły wymaga określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań. Podstawowym celem badań było zebranie wiarygodnych informacji dotyczących występowania i rozmiarów takich zjawisk jak: używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, papierosy, dopalacze i in.), agresja i przemoc wśród młodzieży, trudności szkolne, brak troski o własne zdrowie.

W tym celu wykorzystano badania przeprowadzone w 2011 r. przez Instytut Psychiatrii i Neurologii nt. „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” - raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 r. w ramach europejskiego programu badań ankietowych w szkołach ESPAD, Europejski Raport Narkotykowy 2015, raport z ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w roku szkolnym 2011/12 - „Respektowane są normy społeczne”, raport z ewaluacji wewnętrznej w internacie przeprowadzony w roku szkolnym 2014/15 „Respektowane są normy społeczne” oraz badanie przeprowadzone w roku szkolnym 2014/15 dotyczące ewaluacji szkolnego programu wychowawczego. W badaniach prowadzonych w środowisku uczniów posługiwano się ankietami opracowanymi przez komisję ds. ewaluacji oraz zespół wychowawczy na użytek szkolny. Uczniowie odpowiadając na pytania zawarte w ankietach przekazywali informacje dotyczące bezpieczeństwa na terenie szkoły i internatu, znajomości przepisów i dokumentów, skuteczności podejmowanych działań wychowawczych, relacji uczeń – nauczyciel/wychowawca, alkoholu, narkotyków i nikotyny oraz agresji wśród młodzieży. Ponadto w konstruowaniu programu profilaktycznego wykorzystano również:

1. Dokumentację dotyczącą interwencji wychowawczych – dokumentacja pedagoga szkolnego, wychowawców, wpisy do dzienników szkolnych, ewidencja kontaktów z rodzicami.
2. Informację od pielęgniarki szkolnej.
3. Dokumentacja osiągnięć szkolnych w roku szkolnym 2014/15.
4. Dokumentacja frekwencji w roku szkolnym 2014/15.
5. Protokoły z zebrań Rady Pedagogicznej.

Na podstawie obserwacji środowiska szkolnego i przeprowadzonej diagnozy dokonano identyfikacji niepokojących objawów w dwóch grupach:

1. Naruszenia dyscypliny szkolnej – absencja szkolna, wagary, spóźnienia, łamanie regulaminu szkoły.
2. Patologii w środowisku uczniowskim – używanie alkoholu i innych środków odurzających w szczególności dopalaczy, przemoc rówieśnicza pod postacią mobbingu, bullyingu, cyberprzemocy, stalkingu, przemoc bezpośrednia.

WERBALIZACJA PROBLEMÓW SZKOLNYCH

1. Wskaźniki naruszenia dyscypliny szkolnej
 - Niska frekwencja uczniów.
 - Wagary.
 - Spóźnienia.

- Opuszczanie pojedynczych lekcji.
- Nieprzestrzeganie norm postępowania w stosunku do kolegów, nauczycieli i pracowników szkoły.
- Łamanie dyscypliny szkolnej.
- Lęk przed szkołą, oceną, nauczycielem.
- Brak zainteresowania ze strony rodziców.
- Agresywne rozładowanie złości.
- Manifestacja opozycji wobec autorytetów, norm i wartości ogólnie akceptowanych.

2. Wskaźniki patologii w środowisku szkolnym.

- Zazywanie środków odurzających – narkotyki, alkohol, dopalacze, leki.
- Palenie papierosów przez uczniów.
- Różne formy agresji i przemocy w szkole, w tym mobbing i bullying.
- Niska kultura słowa.
- Wchodzenie w zachowania ryzykowne.
- Demonstracja negatywnych zachowań pozwalających na pozorne osiągnięcie wyższej pozycji w grupie rówieśniczej
- Niemożność spełnienia oczekiwań osób znaczących dla młodego człowieka.
- Presja rówieśnicza.
- Identyfikacja z dysfunkcyjną grupą młodzieżową (preferowanie określonych negatywnych zachowań oraz negatywnego systemu wartości).
- Wczesna inicjacja seksualna, cięższe uczennic.

VII. Werbalizacja problemów występujących w szkole

Na podstawie analizy niepokojących objawów dokonano werbalizacji problemów występujących w szkole – wyznaczono obszary problemowe:

1. Wagary i niska frekwencja uczniów.
2. Nieprzestrzeganie norm i zasad współżycia społecznego, łamanie obowiązujących w szkole regulaminów.
3. Uzależnienia.
4. Przemoc i agresja.
5. Niska kultura języka.
6. Profilaktyka prozdrowotna.

Ważnym etapem przy opracowywaniu programu profilaktyki jest określenie czynników ryzyka i czynników chroniących oraz sformułowanie działań osłabiających i wzmacniających te czynniki.

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych	Czynniki chroniące wspólne dla zachowań problemowych
Związane z sytuacją rodzinną	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nieprawidłowe postawy rodzicielskie, ➤ Niewłaściwa pozycja dziecka w rodzinie, ➤ Nieprawidłowa atmosfera życia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postawa akceptacji i miłości. ➤ Atmosfera życzliwości i wzajemnego poszanowania.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rodzinnego, ➤ Konflikty w rodzinie, ➤ Niski status materialny. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stawianie wymagań adekwatnych do możliwości dziecka. ➤ Autentyczny kontakt z dzieckiem, wrażliwość na jego potrzeby. ➤ Prawidłowa pozycja dziecka rodzinie
Związane z sytuacją szkolną	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trudności w nauce. ➤ Niska motywacja do nauki. ➤ Specyficzne trudności związane z parcjalnymi deficytami rozwojowymi. ➤ Niewystarczająca pomoc w nauce. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sukcesy szkolne. ➤ Zainteresowanie nauką. ➤ Przekonanie o zależności między nauką, a możliwością osiągnięcia sukcesów życiowych. ➤ Wspierające i motywujące ocenianie. ➤ Atmosfera szkolna motywująca do nauki. ➤ Aktywność poznawcza uczniów. ➤ Indywidualizacja działań edukacyjnych.
Związane z grupą rówieśniczą	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ograniczone doświadczenia społeczne. ➤ Brak umiejętności społecznych (empatia, komunikacja). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konstrukttywne i bogate doświadczenia społeczne i poznawcze. ➤ Dobrze rozwinięte umiejętności funkcjonowania społecznego. ➤ Przynależność do grupy o pozytywnym charakterze
Czynniki osobowościowe	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Problemy emocjonalne. ➤ Niskie poczucie własnej wartości. ➤ Niesprecyzowane cele życiowe. ➤ Brak umiejętności radzenia sobie z problemami. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostrzeganie własnych możliwości mimo ograniczeń. ➤ Ciekawość poznawcza. ➤ Zdolności i zainteresowania. ➤ Umiejętność prawidłowego komunikowania się. ➤ Umiejętność autoprezentacji

VIII. Metody i sposoby działania

1. Lekcje dydaktyczne uwzględniające problematykę profilaktyczną.
2. Godziny wychowawcze, podczas których odbywają się:
 - spotkania ze specjalistami,
 - pogadanki.
3. Prelekcje dla nauczycieli, rodziców, uczniów wygłaszane przez osoby kompetentne w zakresie profilaktyki.
4. Warsztaty poznawcze i doskonalące dla nauczycieli i zainteresowanych rodziców.
5. Indywidualne rozmowy z uczniami.
6. Spotkania i rozmowy z rodzicami.
7. Współpraca z instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie profilaktyki, poradnictwa, interwencji i terapii.
8. Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej.
9. Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne:

- kółka zainteresowań,
 - wycieczki przedmiotowe, tematyczne, rekreacyjne i turystyczne.
 - gry i zabawy,
10. Wydarzenia szkolne o charakterze wychowawczo – profilaktycznym:
- konkursy,
 - ogniska i spotkania integracyjne,
 - warsztaty profilaktyczno - edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień
 - imprezy sportowe,
 - happeningi,
 - przedstawienia teatralne,
 - uroczystości szkolne
 - pozostałe imprezy o charakterze wychowawczo – profilaktycznym
11. Sesje plakatowe.

IX. Osoby odpowiedzialne za realizację

Realizatorami programu oddziaływań profilaktycznych w naszej szkole są wszyscy pracownicy wykonujący zadania zgodne ze swoimi kompetencjami.

Pierwszoplanową rolę w realizacji programu odgrywają wychowawcy klas włączający zadania profilaktyczne do działań wychowawczych w pracy z klasą. Wsparcia w tej działalności udzielają im nauczyciele, pedagog szkolny. W działania profilaktyczne zaangażowani są również rodzice. Uczestniczą oni przede wszystkim w procesie planowania, realizacji i ewaluacji podejmowanych działań.

Zadania wychowawcy klasy w tworzeniu i realizacji programu profilaktycznego.

1. Podstawowym zadaniem wychowawcy jest diagnozowanie sytuacji wychowawczej prowadzonej klasy poprzez:
 - poznanie struktury zespołu, panujących relacji, ról pełnionych przez uczniów, poziomu otwartości i akceptacji w grupie,
 - obserwację uczniów,
 - systematyczną współpracę z innymi nauczycielami oraz pedagogiem w celu rozpoznawania problemów,
 - poznanie środowiska rodzinnego uczniów i tkwiących w nim zagrożeń rozwojowych.
2. Proponowanie i wdrażanie spójnego programu działań wychowawczo-profilaktycznych wynikającego z potrzeb zespołu, osobistych kompetencji, zasobów szkoły.
3. Rozpoznawanie indywidualnych problemów ucznia i podejmowanie prób ich rozwiązywania.
4. Budowanie prawidłowych relacji z uczniami opartych na wzajemnym szacunku i zrozumieniu.
5. Włączanie do realizacji programu innych nauczycieli i specjalistów.
6. Inicjowanie kontaktów uczniów i ich rodziców z pedagogiem szkolnym.
7. Dokonywanie systematycznej oceny skuteczności prowadzonych przez siebie działań, modyfikowanie ich i dostosowywanie do potrzeb rozwojowych uczniów.
8. Doskonalenie umiejętności zawodowych w obszarze działań wychowawczo - profilaktycznych.

Zadania pedagoga szkolnego w tworzeniu i realizacji programu profilaktycznego.

1. Przeprowadzenie diagnozy problemów wychowawczych szkoły.
2. Monitorowanie realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki.
3. Dokonywanie ewaluacji programu.
4. Włączenie się do realizacji zadań Szkolnego Programu Profilaktyki.
5. Współpraca z różnymi instytucjami zajmującymi się udzielaniem pomocy rodzinie i dziecku.
6. Systematyczna współpraca z wychowawcami klas i nauczycielami, udzielanie im wsparcia w planowaniu i realizacji zadań profilaktyczno wychowawczych.
7. Uczestnictwo w szkoleniach doskonalących umiejętności pracy wychowawczej i profilaktycznej.

Zadania nauczycieli w tworzeniu i realizacji programu profilaktycznego.

1. Uczestnictwo w diagnozie i planowaniu oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych.
2. Okresowa analiza oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych.
3. Realizacja zadań profilaktyczno-wychowawczych poprzez włączanie do swojego programu nauczania treści o charakterze profilaktycznym, stałe reagowanie na pojawiające się zagrożenia.
4. Systematyczna współpraca z wychowawcami klas i udzielanie im wsparcia w planowaniu i realizacji działań profilaktyczno-wychowawczych.
5. Doskonalenie umiejętności zawodowych w obszarze działań profilaktyczno-wychowawczych.

Zadania rodziców w tworzeniu i realizacji programu profilaktycznego.

1. Uczestnictwo w diagnozie potrzeb wychowanków w zakresie profilaktyki.
2. Udział w pracach zespołu opracowującego Szkolny Program Profilaktyki.
3. Systematyczna praca z wychowawcą klasy w zakresie zaspakajania potrzeb swoich dzieci.
4. W miarę możliwości włączanie się do realizacji niektórych zadań programu.
5. W sytuacji poważnych zagrożeń rozwojowych swoich dzieci korzystanie z pomocy pedagoga i psychologa oraz szukanie wsparcia w specjalistycznych placówkach.

X. Struktura i treści Szkolnego Programu Profilaktyki

Działania skierowane do rodziców:

1. Zapoznanie ze Statutem Szkoły (w tym z WSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, regulaminami organizacyjnymi.
2. Informowanie rodziców o pracach szkoły.
3. Organizowanie „Dni Otwartych” Szkoły.
4. Informowanie rodziców przez nauczycieli o wynikach w nauce i zachowaniu uczniów podczas zajęć lekcyjnych (e-dziennik).
5. Indywidualne spotkania z wychowawcą i pedagogiem.
6. Pisma informujące o wynikach w nauce.
7. Informowanie rodziców przez wychowawców i pedagoga o funkcjonowaniu dziecka w szkole.
8. Pedagogizacja rodziców w czasie zebrań i spotkań indywidualnych.

9. Angażowanie rodziców do sprawowania opieki w czasie uroczystości szkolnych np. studniówka.
10. Budowanie dobrej współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich, jako sojuszników działań wychowawczych i profilaktycznych

Działania skierowane do nauczycieli.

1. Propagowanie kursów i szkoleń.
2. Informowanie (w pokoju nauczycielskim) i w ogłoszeniach w e-dzienniku o konkursach i szkoleniach, promowanie nauczycieli doskonalących się w profilaktyce i wychowaniu.
3. Organizacja szkoleń i warsztatów.
4. Spotkania ze specjalistami zajmującymi się tematyką uzależnień i profilaktyki.
5. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień.
6. Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień.
7. Prenumerata czasopism o tematyce profilaktycznej z możliwością wypożyczenia u pedagoga szkolnego.

Działania skierowane do uczniów w wybranych obszarach problemowych.

Działania	Kto podejmuje działania?	Kiedy?
Obszar - Wagary i niska frekwencja		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stała kontrola frekwencji na wszystkich zajęciach. ➤ Zapoznanie oraz przypomnienie uczniom z Procedury Rozliczania Frekwencji i WSO. ➤ Zawiadamianie rodziców o kolejnych nieobecnościach dziecka w szkole (telefoniczne lub listowne) ➤ Przestrzeganie regulaminu ustalania oceny z zachowania. ➤ Premiowanie uczniów za bardzo dobrą frekwencję. ➤ Profilaktyczne rozmowy z uczniami i na temat konsekwencji wagarów. ➤ Zawieranie z uczniami kontraktów i systematyczne monitorowanie ich efektów. ➤ Rozmowy z rodzicami i na temat konsekwencji wagarów. ➤ Wysyłanie upomnień do rodziców uczniów nierealizujących we właściwy sposób obowiązku szkolnego. ➤ Wizyty domowe, rozmowy z rodzicami, z dzieckiem mające na celu spowodowanie regularnego uczęszczania do szkoły oraz uświadomienie konsekwencji wagarowania 	<p>Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, dyrekcja</p> <p>Wychowawca, pedagog, dyrektor</p> <p>Wychowawca, pedagog</p> <p>Wychowawca, pedagog</p> <p>Wychowawca</p> <p>Wychowawca, pedagog</p>	<p>Przez cały rok szkolny,</p> <p>Początek roku szkolnego,</p> <p>Przez cały rok</p> <p>Koniec pierwszego i drugiego semestru,</p> <p>Zakończenie roku i początek kolejnego roku szkolnego (wycieczka)</p> <p>W każdym czasie, w razie potrzeby,</p> <p>W każdym czasie, w razie potrzeby,</p> <p>W każdym czasie, w razie potrzeby,</p> <p>W każdym czasie, w razie potrzeby,</p>
Nieprzestrzeganie norm i zasad współżycia społecznego, łamanie obowiązujących w szkole regulaminów.		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stała kontrola zachowań 	Wychowawca	Cały rok

<p>pozytywnych i negatywnych uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Przypomnienie i przestrzeganie wewnątrzszkolnych aktów prawnych. ➤ Organizowanie szkolnych dyżurów nauczycielskich. ➤ Zapoznanie uczniów z ważnymi dokumentami opisującymi prawa dziecka i człowieka. ➤ Propagowanie zasad Savoir-vivre. ➤ Pogadanki dla uczniów nt. nieprzestrzegania norm i zasad współżycia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem mobbingu i bullyngu i łamanie obowiązującego w szkole regulaminu. 	<p>Wychowawca</p> <p>Dyrektor szkoły</p> <p>Wychowawca, nauczyciel WOS</p> <p>Wszyscy pracownicy szkoły</p> <p>Wychowawcy</p>	<p>Początek roku szkolnego, cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Grudzień</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>
<p>Uzależnienia.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uczestnictwo młodzieży w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym organizowanych w szkole i poza nią ➤ Organizowanie Dnia Rzucania Palenia i Dnia bez papierosa, ➤ Przygotowanie ulotek dla uczniów nt. szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, zażywaniu narkotyków. ➤ Zapoznanie i przypomnienie procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach, gdy młodzież posiada, używa, jest pod wpływem substancji psychotropowych lub gdy 	<p>Wychowawcy, pedagog</p> <p>Pedagog, Samorząd Szkolny</p> <p>Pedagog</p> <p>Wychowawcy, pedagog,</p>	<p>Cały rok</p> <p>Listopad, maj</p> <p>Cały rok</p> <p>Początek roku</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zachodzi takie podejrzenie, ➤ Diagnoza środowiska szkolnego pod kątem problematyki uzależnień. ➤ Warsztaty nt. szkodliwości substancji psychoaktywnych ➤ Prelekcje, pogadanki, filmy nt. społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień, zwalczanie mitów na ich temat. ➤ Warsztaty „Stres pod kontrolą” ➤ Ćwiczenia umiejętności interpersonalnych. ➤ Sekty i zagrożeń płynące z przystąpienia do nich, informowanie o możliwościach znalezienia pomocy w razie kontaktów z członkami sekty lub przynależności do niej. ➤ Uczenie selekcjonowania informacji zdobytych w sieci. ➤ Informowanie uczniów i rodziców o następstwach prawnych grożących w przypadkach stosowania cyberprzemocy. ➤ Organizacja Dnia Bezpiecznego Internetu. ➤ Stwarzanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez młodzież np. Mikołajki, Dzień Wiosny wyjazdy do teatru, kina, dyskoteki, wycieczki; inne imprezy integrujące społeczność szkolną, zajęcia pozalekcyjne (SKS, koła zainteresowań). ➤ Uświadamianie skutków uzależnień od gier 	Pedagog,	Pierwszy semestr
	Pedagog	Listopad
	Wychowawcy, pedagog	Cały rok
	pedagog	Marzec
	Pedagog, nauczyciele przedsiębiorczości	Cały rok
	Pedagog, katecheta	Cały rok
	Wychowawcy, pedagog nauczyciele informatyki	Cały rok
	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele informatyki	Cały rok
	Nauczyciele informatyki	II semestr
	Wszyscy nauczyciele	Cały rok
	Wychowawcy, pedagog,	Cały rok

<p>komputerowych, telewizji, Internetu, telefonów komórkowych - prelekcja</p> <p>➤ Ukazanie mechanizmów oddziaływania mediów na młodych ludzi np.: manipulacja w reklamach - mini wykład.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok</p>
<p>Przemoc i agresja</p>		
<p>➤ Strategie pracy ze złością:</p> <ul style="list-style-type: none"> · nauka radzenia sobie z własnym uczuciem złości, · nauka umiejętności rozwiązywania problemów, · trening zachowań prospołecznych (empatia), · nauka umiejętności radzenia sobie z cudzą agresją <p>➤ Przeprowadzenie spotkań z policjantem przedstawicielem sądu dla uczniów mające na celu uświadomienie problemu odpowiedzialności karnej nieletnich.</p> <p>➤ Prowadzenie działań informacyjno – profilaktycznych:</p> <p>➤ Działania interwencyjne w postaci spotkań indywidualnych ze sprawcami/ofiarami przemocy i/lub spotkań o charakterze zajęć warsztatowych w klasach.</p> <p>➤ Konsekwentne systematyczne reagowanie na każdy przejawy agresji i przemocy.</p> <p>➤ Zawieranie kontraktów z uczniami oraz ścisłe ich monitorowanie.</p>	<p>Wychowawcy, Pedagog</p> <p>Pedagog</p> <p>Pedagog</p> <p>Pedagog,</p> <p>Wszyscy pracownicy szkoły</p> <p>Wychowawcy, pedagog inni nauczyciele</p>	<p>Cały rok</p> <p>Październik</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trening umiejętności negocjowania i rozwiązywania konfliktów uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel ➤ Przestrzeganie procedur postępowania w razie wystąpienia różnych form agresji i przemocy – stosowanie uzgodnień statutowych ➤ Zapoznanie uczniów z procedurami interwencji nauczyciela w sytuacji przemocy. ➤ Natychmiastowe reagowanie na sytuacje problemowe- wezwania rodziców, policji. 	<p>Wychowawcy, pedagog</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p>	<p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Początek roku szkolnego</p> <p>Cały rok</p>
Niska kultura języka		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przeprowadzenie cyklu lekcji wychowawczych ABC dobrego wychowania. · Przeprowadzenie zajęć dotyczących agresji słownej. · Przeprowadzenie lekcji z zakresu kultury języka: · kultura osobista człowieka a jego sposób wypowiedziania się. · co to jest kultura języka? · poprawność językowa (norma językowa, zwyczaj językowy, zgodność z systemem językowym, czystość języka). ➤ Zapoznanie i przypomnienie uczniom regulaminu wystawiania oceny z zachowania ze szczególnym podkreśleniem wpływu wulgarnego zachowania się i niskiej 	<p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy</p>	<p>Cały rok</p> <p>Wrzesień, styczeń, maj</p>

<p>kultury słowa.</p> <p>➤ Organizowanie wyjazdów do teatru, kina i na wystawy (uczenie umiejętności zachowania się stosownie do okoliczności i sytuacji)</p>	<p>Wychowawcy, samorządy klasowe</p>	<p>Cały rok</p>
<p>Profilaktyka prozdrowotna</p>		
<p>➤ Co to jest zdrowie? Zdrowie, jako wartość dla człowieka i społeczeństwa – pogadanka.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel biologii, pielęgniarka szkolna</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Styl życia i jego związek ze zdrowiem i chorobą – pogadanka.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Praca i wypoczynek. Aktywność ruchowa, zabawa i poczucie humoru a zdrowie. Higiena pracy i wypoczynku – pogadanki.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Zasady racjonalnego żywienia w różnych okresach życia – warsztaty.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel biologii, nauczyciele grupy hotelarsko-żywnieniowej</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Skutki niewłaściwego odżywiania się (bulimia, anoreksja) – film.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel biologii, nauczyciele grupy hotelarsko-żywnieniowej.</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Korzystanie z pomocy medycznej, psychologicznej i innych form wsparcia. Znaczenie profilaktycznych badań medycznych – mini wykład</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel biologii</p>	<p>Cały rok</p>
<p>➤ Uczenie umiejętnego zachowania się w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu (pierwsza pomoc przedmedyczna) – szkolenie.</p>	<p>Nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa</p>	<p>I semestr</p>
<p>➤ Uczenie aktywnych postaw życiowych, szacunku, tolerancji wobec człowieka starszego, chorego, niepełnego, upośledzonego - wolontariat.</p>	<p>Wychowawcy, opiekun szkolnego wolontariatu</p>	<p>Cały rok</p>
	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>II semestr</p>

➤ Wczesna inicjacja seksualna młodzieży – skutki, cięższe nieletnich,	Pedagog	II semestr
➤ Alkohol a ciąża – FAS – spotkanie ze specjalistą	Pedagog	Cały rok
➤ „HIV- bać się czy nie?” – warsztaty	Pedagog, nauczyciel	II semestr
➤ Światowy Dzień AIDS	przygotowania do życia w rodzinie	Grudzień
➤ Program profilaktyki raka piersi „Od samobadania piersi do mammografii”	Wychowawcy nauczyciele w-f	II semestr
➤ Program profilaktyki raka szyjki macicy Wybierz życie-pierwszy krok”	Wychowawcy	II semestr
➤ Przygotowanie do wypoczynku letniego – projekcja filmu „Płytką wyobraźnia to kalectwo”		Maj

XI. Ewaluacja.

Procedura ewaluacji

1. Cele:

A. ewaluacja kształtująca:

- uzyskanie informacji o przebiegu realizacji program profilaktycznego,
- poznanie ewentualnych trudności i braków, które występują w trakcie realizacji,
- określenie nastawienia uczestników (uczniów, nauczycieli, rodziców) do realizacji programu.

B. ewaluacja końcowa:

- dokonanie oceny w zakresie wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu profilaktycznego,
- uzyskanie opinii (od uczestników, od przedstawicieli środowiska lokalnego itp.) o wartości zrealizowanego programu profilaktycznego.

2. Kryteria:

A. Kryterium zgodności:

- zgodność efektów programu z założonymi celami,
- zgodność celów programu z potrzebami (adresatów programu, środowiska lokalnego itp.),
- zgodność wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu z zaplanowanymi w programie.

B. Kryterium efektywności:

- zmniejszenie ilości zachowań (patologicznych, ryzykownych) u młodzieży,
- poprawa klimatu szkoły (w zakresie przewidzianym w programie),
- wzrost kompetencji wychowawczych u nauczycieli, rodziców itp.

3. Metody zbierania informacji:

A. Metody bezpośrednie:

- obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, metoda dialogowa itp.

B. metody pośrednie:

- badania kwestionariuszowe: ankiety, kwestionariusze badania postaw, techniki socjometryczne, wypracowania uczniów, sondaże itp.

XII. Przewidywane efekty podjętych działań profilaktycznych

1. Bardziej efektywne wykorzystywanie, znajdujących się w bibliotece szkolnej materiałów i publikacji dotyczących profilaktyki, w pracy, samokształceniu nauczycieli oraz uczniów i scenariuszy zajęć profilaktycznych z uczniami - również wypracowanych przez nauczycieli naszej szkoły.
2. Nauczyciele wszystkich przedmiotów posiadają wiedzę z zakresu profilaktyki oraz umiejętności postępowania (oraz współdziałania z innymi instytucjami) w konkretnych przypadkach i stosują różnorodne formy pomocy oraz Procedury postępowania w przypadkach trudnych. Następuje poprawa w zakresie relacji uczeń - nauczyciel - rodzic.
3. Zmniejsza się ilość aktów przemocy i agresji występujących wśród uczniów.
4. Ilość uczniów opuszczających notorycznie zajęcia edukacyjne jest zmniejsza się.
5. Uczniowie radzą sobie ze stresem oraz innymi trudnymi sytuacjami oraz wiedzą, gdzie poszukiwać pomocy w przypadku wyjątkowo dla nich trudnym.
6. Uczniowie i ich rodzice korzystają ze wsparcia instytucji profesjonalnych (MOPS, PPP, Komenda Policji, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, PCPR itp.
7. Uczniowie chętnie i aktywnie uczestniczą w promocji zdrowego stylu życia (promowanie abstynencji tytoniowej, alkoholowej i narkotykowej; zanika moda na palenie, picie, narkotyki).
8. Następuje poprawa wyników w nauce (coraz więcej uczniów bierze udział w różnych konkursach, zawodach).
9. Stopniowo poprawia się aktywność i samorządność uczniów.
10. Uczniowie czują się współgospodarzami szkoły.
11. Uczniowie wspólnie z nauczycielami organizują wycieczki, dyskoteki, biwaki, wyjazdy do teatru, kina, itp.
12. Coraz więcej uczniów uprawia różne dyscypliny sportowe, co wzmacnia Ich zdrowie, poczucie własnej wartości, a jednocześnie pozwala osiągać sukcesy na zawodach sportowych i poprawić swoją samoocenę.
13. Uczniowie są wyposażeni w wiedzę o szkodliwości środków uzależniających.
14. Się ilość uczniów, którzy nie przestrzegają kultury słowa, nie dbają o kulturę w zachowaniu.
15. Dzięki atmosferze wytworzonej w szkole uczniowie klas pierwszych szybko adaptują się w nowym środowisku.

16. Wychowawcy klas i pedagog szkolny prowadzą monitoring uczniów i Ich zachowań dotyczący działań w wyodrębnionych obszarach.